SELVITYS JA LAUSUNTO KOSKIEN KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUKSESTA POISTUMISTANI

Olen saanut tiedoksi Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyynnön, joka koskee Kemijärven kaupunginvaltuuston 13.5.2026 kokouksesta poistuneiden valtuutettujen menettelyä.

Annan seuraavan selvityksen ja lausunnon omalta osaltani.

1. Poistumiseni kokouksesta

Olin läsnä Kemijärven kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.5.2026 ja poistuin kokouksesta kesken kokouksen. Ilmoitin poistumisestani valtuuston puheenjohtajalle kirjallisesti. Poistumisilmoitukseen merkitsin poistumisen syyksi ”muu syy”. Poistumisilmoitus on valtuuston pöytäkirjan liitteenä.

Valtuuston puheenjohtaja otti poistumisilmoituksen vastaan ja merkitsi siihen allekirjoituksensa. Hän ei ilmoittanut minulle, että poistumiseni syy olisi pitänyt tarkemmin yksilöidä tai perustella. Hän ei myöskään ilmoittanut, ettei ”muu syy” olisi hyväksyttävä poistumisen syy.

Minulle ei siten kokoustilanteessa syntynyt mitään sellaista käsitystä, että tekemäni poistumisilmoitus olisi ollut puutteellinen tai ettei sitä olisi hyväksytty.

2. Hallintosäännön mukainen menettely

Kemijärven kaupungin vuonna 2026 voimassa olevan hallintosäännön 100 §:ssä todetaan, että poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava kirjallisesti puheenjohtajalle. Lisäksi pöytäkirjaan merkitään, mihin aikaan ja minkä asian käsittelyn aikana valtuutettu poistuu.

Toimin juuri tämän määräyksen mukaisesti ilmoittaessani poistumisestani kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

Hallintosäännön 98 §:ssä puolestaan määrätään varavaltuutetun kutsumisesta. Sen mukaan valtuutetun tulee ilmoittaa esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajalle tai johdonsihteerille, ja saatuaan tiedon esteestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan varavaltuutettu.

Olen ilmoittanut poistumisestani puheenjohtajalle. En ole itse ollut vastuussa varavaltuutetun kutsumisesta, vaan hallintosäännössä kyseinen tehtävä on osoitettu puheenjohtajalle tai sihteerille tilanteessa, jossa kyse on esteestä tai esteellisyydestä. Puheenjohtaja ei kysynyt minulta varavaltuutetun kutsumisesta eikä ilmoittanut minulle, että minun olisi tullut tehdä asiassa vielä jokin muu toimenpide.

3. ”Muu syy” poistumisen syynä

Pidän asian arvioinnissa olennaisena sitä, että ”muu syy” on ollut Kemijärven kaupunginvaltuustossa käytetty tapa ilmoittaa poissaolosta tai poistumisesta.

Minulle ei ole ennen 13.5.2026 kokousta tai kyseisen kokouksen aikana ilmoitettu, että ”muu syy” ei olisi hyväksyttävä merkintä poissaolo- tai poistumisilmoituksessa. Myöskään poistumisilmoitukseni vastaanottanut puheenjohtaja ei ilmoittanut minulle, että merkintää pitäisi täsmentää. Hän vastaanotti ilmoituksen ja allekirjoitti sen.

Jos puheenjohtaja olisi katsonut, että ”muu syy” ei ollut riittävä, olisi minulla ollut mahdollisuus antaa asiasta tarkempi selvitys. Minulta ei kuitenkaan pyydetty tällaista tarkennusta.

4. Menettelyn yhdenmukaisuus

Pidän merkityksellisenä myös sitä, miten vastaavia tilanteita on käsitelty kaupunginvaltuustossa.

Samasta 13.5.2026 kaupunginvaltuuston kokouksesta oli ainakin kaksi valtuutettua poissa koko kokouksen ajan. Ainakin toisen näistä valtuutetuista poissaolon syyksi oli merkitty samainen ”muu syy”.

Tietääkseni sama valtuutettu oli poissa myös kyseisen kokouksen jatkokokouksesta ”muu syy” -merkinnällä. Puheenjohtaja ei tällöinkään pyytänyt häntä tarkentamaan poissaolon syytä.

Tämä osoittaa ainakin sen, että ”muu syy” ei ole ollut yksittäinen tai poikkeuksellinen tapa ilmoittaa poissaolosta kaupunginvaltuustossa.

En tällä lausunnolla ota kantaa kyseisen valtuutetun poissaolojen hyväksyttävyyteen tai hänen toimintaansa muutoin. Tuon asian esiin ainoastaan sen arvioimiseksi, millainen käytäntö kaupunginvaltuustossa on ollut.

5. Myöhempi vastaava tilanne 14.9.2026

Pidän asian arvioinnin kannalta merkityksellisenä myös sitä, että 14.9.2026 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa eräs valtuutettu poistui kesken kokouksen ilmoittaen syyksi ”matkaesteen”. Oman havaintoni mukaan puheenjohtaja hyväksyi tässä tilanteessa valtuutetun poistumisen kokouksesta eikä kutsunut hänen tilalleen varavaltuutettua.

Tuon tämän esiin sen vuoksi, että se osoittaa käytännön valtuustotyössä olevan mahdollista, että valtuutettu ilmoittaa poistumisestaan kesken kokouksen ja puheenjohtaja käsittelee poistumisen ilman, että valtuutetulta edellytetään erillistä henkilökohtaista selvitystä tai että poistumistilanteessa välttämättä kutsutaan varavaltuutettua paikalle.

6. 13.5.2026 kokouksen päätösvaltaisuuden menettäminen

Haluan lisäksi tuoda Eduskunnan oikeusasiamiehen tietoon, että 13.5.2026 valtuuston kokous menetti päätösvaltaisuutensa sen jälkeen, kun osa valtuutetuista oli poistunut kokouksesta.

Kemijärven kaupungin omassa kokousta koskevassa tiedotteessa todetaan, että osa valtuutetuista poistui salista, minkä seurauksena kokous menetti päätösvaltaisuutensa ja kokous jouduttiin keskeyttämään kesken asian käsittelyn.

Kuntalain 103 §:n mukaan valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Kemijärven kaupungin hallintosäännön 100 §:ssä on lisäksi nimenomainen määräys siitä, että mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Oman havaintoni mukaan puheenjohtaja kuitenkin jatkoi kokouksen johtamista sen jälkeen, kun kokous ei enää ollut päätösvaltainen ja antoi valtuutetuille edelleen puheenvuoroja.

Pidän tätä seikkaa olennaisena tuoda esiin, koska kantelussa arvioidaan nimenomaan valtuutettujen poistumista ja sen vaikutusta kokouksen toimintaan. Kokouksen päätösvaltaisuuden menettäminen ei kuitenkaan ollut yksinomaan poistuneiden valtuutettujen ratkaistavissa oleva asia, vaan päätösvaltaisuuden toteaminen ja sen jälkeen noudatettava kokousmenettely kuuluivat puheenjohtajan tehtäviin.

En tällä lausunnolla ota lopullisesti kantaa siihen, mikä oikeudellinen merkitys puheenjohtajan menettelyllä on, vaan tuon tapahtuneen oikeusasiamiehen arvioitavaksi.

7. Poistumiseni ja kokouksen päätösvaltaisuuden välinen yhteys

Olen ilmoittanut poistumisestani asianmukaisesti puheenjohtajalle kirjallisesti. Puheenjohtaja vastaanotti ilmoituksen, allekirjoitti sen eikä ilmoittanut minulle, että ilmoitus olisi puutteellinen tai että poistumiseni olisi edellyttänyt muuta menettelyä.

Se, että useiden valtuutettujen poistumisen seurauksena valtuusto menetti päätösvaltaisuutensa, ei muuta sitä, miten olen itse poistumiseni osalta menetellyt.

Käsitykseni mukaan yksittäisen valtuutetun velvollisuutta ei voida arvioida jälkikäteen sen perusteella, että useiden valtuutettujen poistumisten yhteisvaikutuksena kokous menetti päätösvaltaisuutensa, jos valtuutettu on itse ilmoittanut poistumisestaan asianmukaisesti.

8. Kantelussa esitetty väite epäasiallisesta toiminnasta

Kantelukirjeessä menettelyäni kuvataan valtuutetun epäasiallisena toimintana ja kokouksesta poistumisena. En pidä tätä kuvausta oman menettelyni osalta perusteltuna. En poistunut kokouksesta ilmoittamatta. Päinvastoin ilmoitin poistumisestani nimenomaisesti ja kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle. Puheenjohtaja vastaanotti ilmoituksen ja allekirjoitti sen.

Olen siten toiminut sen menettelytavan mukaisesti, joka Kemijärven kaupungin hallintosäännössä on määrätty kesken kokouksen poistumisesta. Lisäksi varavaltuutetun kutsumisesta huolehtiminen ei ollut minun tehtäväni sen jälkeen, kun olin ilmoittanut poistumisestani puheenjohtajalle.

9. Oma käsitykseni menettelyni asianmukaisuudesta

Arvioin oman menettelyni seuraavasti:

1. Olin kaupunginvaltuuston kokouksessa läsnä.
2. Poistuin kokouksesta kesken kokouksen.
3. Ilmoitin poistumisestani kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle (pöytäkirjan liitteenä).
4. Merkitsin poistumisen syyksi ”muu syy”.
5. Puheenjohtaja vastaanotti ilmoituksen ja allekirjoitti sen.
6. Puheenjohtaja ei pyytänyt minulta tarkempaa selvitystä poistumiseni syystä.
7. Puheenjohtaja ei ilmoittanut, ettei ”muu syy” olisi hyväksyttävä ilmoitus.
8. Puheenjohtaja ei ilmoittanut minulle, että minun olisi tullut tehdä poistumiseni osalta jokin muu toimenpide.
9. Varavaltuutetun kutsuminen ei ollut minun tehtäväni.

Näillä perusteilla katson, että olen itse menetellyt asianmukaisesti ja kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Kuntalain 85 §:ssä säädetään luottamushenkilön virheellisestä menettelystä luottamustoimessa. Säännöksen soveltaminen edellyttää arviota siitä, onko luottamushenkilö toimessaan menetellyt velvollisuuksiensa vastaisesti.

Oman toimintani osalta en katso toimineeni tällä tavalla.

10. Esteellisyydestä

Eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyynnössä on pyydetty kiinnittämään huomiota kuntalain ja hallintolain esteellisyyttä koskeviin säännöksiin. Koska kantelu koskee myös omaa menettelyäni, pidän asianmukaisena, että en osallistu sellaisen kaupungin lausunnon valmisteluun tai ratkaisemiseen siltä osin kuin siinä arvioidaan henkilökohtaisesti omaa toimintaani.

Kuntalain 97 §:n mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä. Esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään.

Tämän lausunnon annan siis omana selvityksenäni Eduskunnan oikeusasiamiehen pyynnön mukaisesti.

Yhteenveto

Olen poistunut Kemijärven kaupunginvaltuuston kokouksesta 13.5.2026 ja ilmoittanut poistumisestani asianmukaisesti kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

Poistumisilmoitukseen merkitsemäni ”muu syy” ei ollut puheenjohtajan vastaanottohetkellä sellainen merkintä, jonka hän olisi ilmoittanut olevan riittämätön. Puheenjohtaja vastaanotti ilmoituksen ja allekirjoitti sen pyytämättä minulta lisäselvitystä.

Kemijärven kaupungin vuoden 2026 hallintosäännön mukaan kesken kokouksen poistumisesta tulee ilmoittaa kirjallisesti puheenjohtajalle. Olen tämän velvollisuuden täyttänyt. Hallintosäännössä säädetään lisäksi varavaltuutetun kutsumisesta sekä siitä, että päätösvaltaisuuden menettäessään puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

13.5.2026 kokous menetti päätösvaltaisuutensa valtuutettujen poistumisten seurauksena ja kaupungin oman tiedotteen mukaan kokous keskeytettiin.

Oman menettelyni osalta katson kuitenkin toimineeni asianmukaisesti ja hallintosäännön mukaisesti. En ole jättänyt poistumisestani ilmoittamatta, enkä ole saanut puheenjohtajalta sellaista ohjetta, jonka perusteella minun olisi tullut toimia toisin.

Kemijärvellä 24.9.2026

Riitta Savukoski
kaupunginvaltuutettu